

Сьогодні
14.04.2025

Урок
№57

Ліна Костенко
«Осінній день, осінній день, осінній...»

Урок №57. Ліна Костенко “Осінній день, осінній день, осінній...”

Мета: поглибити знання учнів про життєвий і творчий шлях Ліни Костенко; ознайомити учнів із поезією Ліни Костенко “Осінній день, осінній день, осінній...”; пояснити значення термінів “тавтологія”, “есе”; розвивати вміння аналізувати поезію, критично оцінювати зміст, виокремлювати важливе, асоціативне мислення учнів, творчу уяву, вміння давати стислі та логічні відповіді на запитання; виховувати інтерес і шанобливе ставлення до художніх творів.

Очікувані результати: учень/учениця ознайомлений/а з біографією Ліни Костенко, знає основні етапи її творчості, пояснює внесок поетеси в українську літературу, мистецтво та суспільство; аргументовано зіставляє художній текст із життєвим досвідом; умотивовує свої літературні вподобання; толерантно обстоює власну позицію, звертає увагу на спільні і різні думки учасників дискусії; унаочнює та візуалізує почуте повідомлення (самостійно або з допомогою вчителя), використовуючи різні засоби (схеми, таблиці, тощо) для відтворення змісту, структурування навчальної інформації; висловлює свої міркування про здобутий естетичний досвід; характеризує порушені в художніх текстах проблеми.

Сьогодні
14.04.2025

Організація класу

Знову день
почався, діти.
Всі зібрались
на урок?

Тож пора нам
поспішати —
Кличе в подорож
дзвінок.

Сьогодні
14.04.2025

Перевірка домашнього завдання

Сьогодні
14.04.2025

Повідомлення теми уроку

Сьогодні на уроці ми будемо говорити про творчість **Ліни Костенко**. Прочитаємо її поезію «Осінній день, осінній день, осінній...».

Сьогодні
14.04.2025

Актуалізація опорних знань

Що тобі відомо про
творчість Ліни Костенко?

Які твори Ліни Костенко
ти вже читав/читала?

**Людина нібито не літає...
А крила має. А крила має!**

Ліна Костенко

Сьогодні
14.04.2025

Біографічна хвилинка

Ліна Костенко народилася в місті
Ржищів, що на Київщині. Її **дитинство**
припало на роки Другої світової війни.

Ліна Костенко — геніальна письменниця,
активна учасниця руху шістдесятників.

**Лауреатка Шевченківської премії,
Премії Антоновичів, Ордену Почесного
легіону (найвища нагорода Франції).**

Лихоліття загартувало майбутню письменницю.
Вона мало розповідає про ті часи, але в поезіях
можна натрапити на рядки про «балетну школу»
замінованого поля та «дитинство, вбите на війні».
Попри все дівчинка була допитливою, жвавою.
Бабуся її називала «ШураБура», порівнюючи з
вітром, що здув комарика з дуба в жартівливій
народній пісні.

Сьогодні
14.04.2025

Біографічна хвилинка

Непосидюча й життєлюбна Ліна
знаходила прихисток
на Дніпрі — **«річці дитинства»**.
Пейзажі, якими милувалася, згодом
втілилися у віршах.

Сьогодні
14.04.2025

Цікаві факти про життя Ліни Костенко

Батько був поліглотом, який самотужки вивчив 12 мов, пише «Українська правда». Завдяки своїй ерудиції він викладав ледве не всі предмети в школі.

Коли маленькій Ліні було 6 років, батьки забрали її до Києва, де вона навчалася у школі на Трухановому острові. Навесні острів часто затоплювало, тож згодом Ліна Василівна назвала це місце «київською Венецією»:

*Я виросла у Київській Венеції.
Цвіли у нас під вікнами акації.
А повінь прибувала по інерції
і заливала всі комунікації...*

Сьогодні
14.04.2025

Цікаві факти про життя Ліни Костенко

У кінці згаданої поезії Ліна Василівна згадала і про своє воєнне дитинство та про те, як місцина на Трухановому острові була повністю спалена:

*А потім бомби влучили у спокій.
Чорніли крокв обвуглені трапеції.
А потім повінь позмивала попіл
моєї дерев'яної Венеції.*

У Ліни Костенко було тавро дочки «ворога народу». У 1936 році її батька засудили на десять років концтаборів. Після проголошення вироку Василь Костенко сказав суддям: **«Вашим червоним прапором тільки биків лякати»**. Ця безстрашність та справжня людська гідність згодом передалися і його дочці.

Сьогодні
14.04.2025

Цікаві факти про життя Ліни Костенко

Ліна Костенко вступила до Київського педагогічного інституту. Потім вона закінчила й Московський літературний інститут імені Горького, який був тоді всерадянською **«кузнею літераторів»**.

Нетерпимість до несправедливості, відчуття власної гідності та непохитний характер спонукали Ліну Костенко стати активною учасницею руху шістдесятників, які боролися за збереження української мови, культури, спонукали відроджувати національну свідомість тощо.

З 1991 року Ліна Василівна брала участь у наукових експедиціях до Чорнобильської зони. За її словами, там вона рятувала свою душу.

Сьогодні
14.04.2025

Цікаві факти про життя Ліни Костенко

З початком 90-х років цікавість до творчості Ліни Костенко починає зростати та виходити з-під заборон. Уже у 2000 році, як розповіли в Українському інституті національної пам'яті, тодішній президент України Леонід Кучма нагородив поетесу орденом Ярослава Мудрого V ступеня. Однак на церемонію нагородження Ліна Василівна відмовилася йти, промовивши крилату фразу:

«Політичної біжутерії не ношу».

У 2005 році поетеса відмовилась від звання Героя України, яке їй хотів присвоїти новообраний президент України Віктор Ющенко.

Сьогодні
14.04.2025

Вправа «Крісло автора»

КРИСЛО АВТОРА

Сьогодні
14.04.2025

Прочитай поезію Ліни Костенко «ОСІННІЙ ДЕНЬ, ОСІННІЙ ДЕНЬ, ОСІННІЙ!»

Осінній день, осінній день, осінній!

О синій день, о синій день, о синій! Осанна осені, о сум!

Осанна. Невже це осінь, осінь, о! — та сама. **персоніфікація**

Останні айстри горілиць зайшлися болем. **метафора**

Ген килим, витканий із птиць, летить над полем.

Багдадський злодій літо вкрав, багдадський злодій. **фразеологізм**

І плаче коник серед трав — нема мелодій...

Сьогодні
14.04.2025

Виконай завдання

Прослухай романс на слова

Ліни Костенко за

покликанням

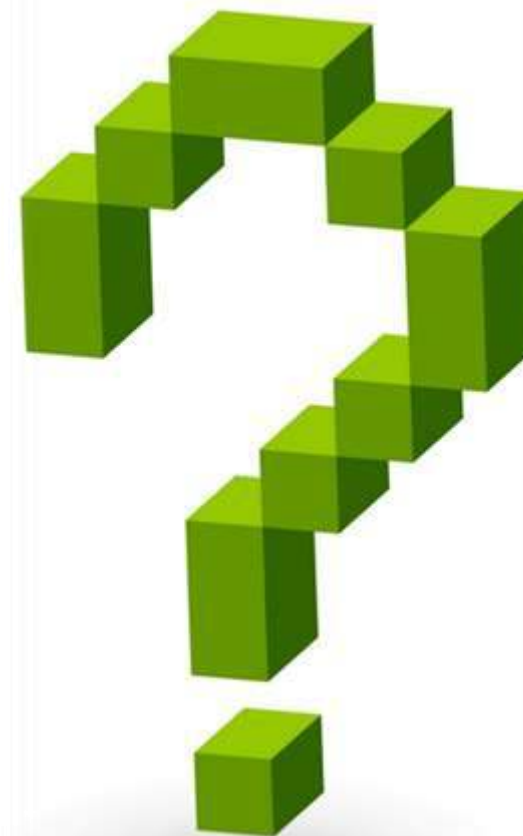
<https://cutt.ly/dwtVJxBY>

чи QR-кодом

Сьогодні
14.04.2025

Дай відповідь на запитання

Які емоції викликав у тебе
твір? Це прозовий текст
чи віршований? Чому?

Розглянь репродукції картин Олега Шупляка. Яка з них, на твою думку, може слугувати ілюстрацією до поезії Ліни Костенко?

Паризька осінь

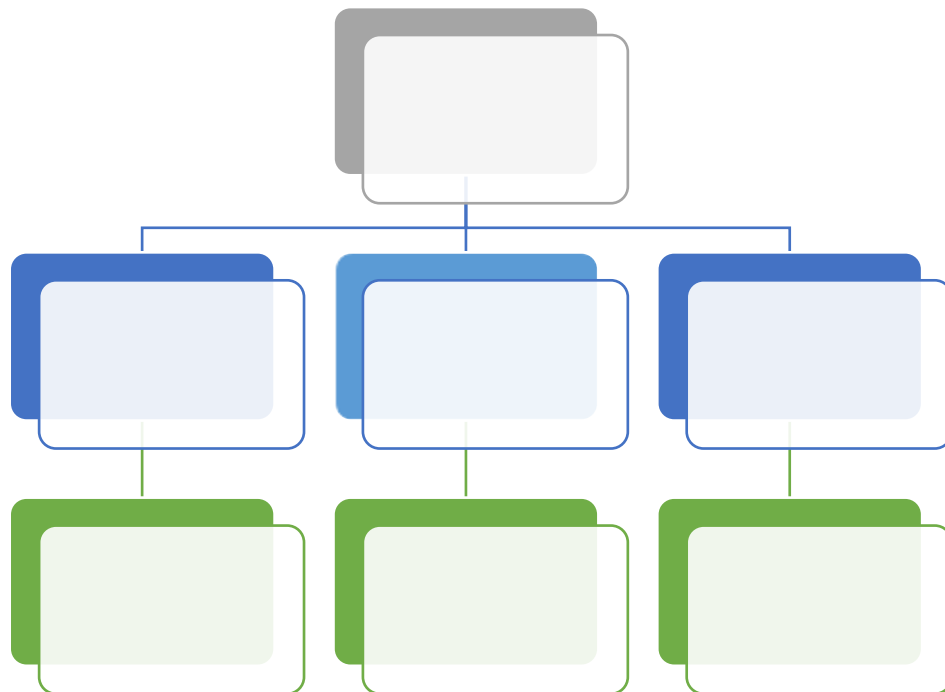
Рудоволоса осінь

Сьогодні
14.04.2025

Індивідуальна робота

Створи схему «Образність поетичної мови», використавши такі поняття: епітет, персоніфікація, тавтологія, фразеологізм, парне римування.

Сьогодні
14.04.2025

Ознайомся

Тавтологія — засіб художньої виразності, який полягає у повторенні однакових чи спільнокореневих слів.

Есе — невеликий за обсягом твір, довільний за будовою.

Сьогодні
14.04.2025

Виконай завдання

У чому полягає художня довершеність поезії
«Осінній день, осінній день, осінній!»?

Проведи експеримент. Заміни слова
«осінній», «осінь» на «весняний», «весна».
Чи залишиться твір вишуканою поезією? Чому?

Сьогодні
14.04.2025

Виконай завдання

Виконай завдання, подані за
QR-кодом або за
покликанням

<https://cutt.ly/dwtVJxBY>

Сьогодні
14.04.2025

Пояснення домашнього завдання

Виконай усно нижче подану
вправу.

Сьогодні
14.04.2025

Виконай завдання

Визнач, які голосні та приголосні звуки найчастіше повторюються. Яку мелодію вони нагадують?
Який настрій створюють?

Схарактеризуй образ ліричного героя у творі.
Ліричний герой, на твою думку, живе в гармонії з природою?
Наведи підтвердження цитату.

Сьогодні
14.04.2025

Рефлексія «Загадкові листи»

Обери лист, який ти хочеш відкрити
(для відкриття по листі варто натиснути)

Сьогодні
я навчився/
навчилася...

На уроці
я
запам'ятав/
запам'ятала
...

Найкраще
мені
вдалося...

Найбільше
мені
сподобалося
...

Урок
завершую з
настроєм...

Труднощі
виникали...

